

‘Dit is het begin van het einde voor koning Mswati’

■ Demonstranten Swaziland putten hoop uit domino-revolutie en pogen hun steenrijke vorst te verdrijven

REPORTAGE

Rob Hartgers
Manzini

“Swaziland is een boerderij met een hek eromheen. Wij, de burgers, zijn het vee. Daar hebben we genoeg van. We zijn moe en kwaad.” De 29-jarige leraar Mamba heeft zich, met zo’n honderd medestanders, verschanst op het terrein van de lerarenvakbond in Manzini, de zakenhoofdstad van Swaziland. Ze eisen het vertrek van Koning Mswati III en zijn kliek.

Buiten de hekken wacht de zwaar bewapende oproerpolitie. In de verte komen twee pantserwagens aanrijden. Met een waterkanon en traangas worden betogers uiteengedreven.

Het zijn ongekende taferelen voor het kleine Afrikaanse koninkrijk, dat ligt ingeklemd tussen Zuid-Afrika en Mozambique. Doorgaans haalt Swaziland alleen het internationale nieuws met de jaarlijkse riedans. Dat is een folkloristisch evenement waarbij huwbare maagden zich presenteren aan koning Mswati III, de laatste absolute vorst van Afrika. Foto’s van de topless maagden doen het goed op de buitenlandpagina’s van westerse kranten.

De elite van het land cultiveert graag het imago van een traditioneel, vredelievend volk, dat met liefde zijn dochters aanbiedt aan de koning.

Dat imago heeft een flinke deuk opgelopen. Een acute economische crisis dreef al langer heersende onvrede naar de oppervlakte. Door een wijziging in een douaneverdrag met Zuid-Afrika en andere landen in de regio is een aanzienlijk deel van de inkomsten van Swaziland onverwacht weggevalen.

“We moeten harder werken en grotere offers brengen voor de toekomst van ons land”, hield de koning zijn 1,4 miljoen onderdanen voor. Om de begroting op orde te krijgen zijn belastingen verhoogd en ambtenarensalarissen en pensioenen bevroren. De voorbereidingen voor een groot feest ter ere van Mswati’s 25-jarig regeringsjubileum gaan gewoon door. Volgens de rijklijst van het tijdschrift *Forbes* heeft de vorst een persoonlijk ver-

Demonstranten in Manzini maken zich uit de voeten, nadat de oproerpolitie opdook bij het hoofdkwartier van de lerarenvakbond.

FOTO DAVID DINI

mogen van 100 miljoen dollar. 70 procent van de bevolking moet rondkomen van een inkomen onder de armoedegrens van een dollar per dag, 40 procent is werkeloos. Daarbij is een op de vier Swazi’s besmet met het hiv-virus, een triest wereldrecord. Activisten beschuldigen de koning en zijn kring van getrouwen van corruptie en wanbestuur en spreken van een kleptocratie.

Op 18 maart trokken duizenden betogers naar het kantoor van de premier in de hoofdstad Mbabane om hun beklag te doen. De politie hield zich toen nog afzijdig. Op 12 april kondigde de Swaziland Democracy Campaign (SDC), een coalitie van vakbonden, oppositiepartijen

en studentenorganisaties, opnieuw een betoging aan, ditmaal in Manzini. Het was de datum dat de vader van de koning 38 jaar geleden de politieke partijen verbood. Sommige activisten verwezen gretig naar de dominorevolutie in Noord-Afrika en het Midden-Oosten.

Koning Mswati is niet van plan het zover te laten komen. Betogers van buiten de stad zijn tegengehouden bij wegblokkades. Honderden vakbondsleden en activisten zijn van straat geplukt en overgebracht naar afgelegen plekken buiten de stad.

Ook journalisten, waaronder de verslaggever van deze krant, werden opgepakt. Op verschillende

plekken in het centrum kwam het tot schermutselingen tussen de veelal jonge betogers en de in groten getale aanwezige oproerpolitie.

Een woordvoerder van het regime stelt dat een kleine groep lafaards de protesten aanwakkeren en dat de meeste Swazi’s achter de koning staan.

De activisten beroepen zich op hun beurt op de steun van de meerderheid van de bevolking.

Hoe groot die steun daadwerkelijk is, valt moeilijk te zeggen. Het harde ingrijpen weerhoudt veel mensen ervan de straat op te gaan. SDC-organisator Sikelela Dlamini blijft strijdbaar: “Dit is het begin van het einde voor Mswati.”

Zuid-Afrika is kritisch

Zuid-Afrika, het grote buurland van het kleine Swaziland, heeft het optreden tegen de demonstranten afgekeurd en koning Mswati opgeroepen om de ban op politieke partijen op te heffen.

De machtige Zuid-Afrikaanse vakbond Cosatu dreigt met een blokkade van de grens tussen de twee landen. De International Labour Organisation, een onderdeel van de Verenigde Naties, overweegt sancties als de vorst van Swaziland vasthoudt aan zijn huidige koers.